

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1990/8
KARAR NO : 1990/8

K A R A R

OZET: Bakanlık yönergesine dayalı olarak nüfus kütüklerinde yapılan değişikliğin düzeltilmesi istemine ilişkin davanın çözümünün adli yargının görevine girdiği hk.

21.4.1990 gün
20499 sayı

Davacı : Hikmet (Yüksel) Yasan-Orman Muhafaza memuru, Vezirköprü/SAMSUN
Karşı taraf: Nüfus Müdürlüğü- Vezirköprü

O L A Y : Davacı, 12/9/1989 tarihli dilekçe ile öteden beri soyadının "Yüksel" olarak bilindiğini, işyerinde, T.C. Emekli Sandığında ve tapuda böylece kayıtlara geçtiğini, bir sebeple nüfusa başvurduğunda soyadının "Yasan" olarak değiştirildiğini öğrendiğini ileri sürerek ailesi ve kendisinin soyadının "Yüksel" olarak düzeltilmesi isteği ile adli yargı yerinde dava açmıştır.

Vezirköprü Asliye Hukuk Mahkemesi; 1/12/1989 gününde, 538/2679 sayı ile; Davalı Nüfus Müdürlüğünün cevabi yazılarından, 11/3/1985 tarihli nüfus kütüklerinin taranmasına ilişkin yönergenin, hata ve eksikliklerin giderilmesine dair 16. maddesinin (E) bendine göre davacının "Yüksel" olan soyadının "Yasan" olarak düzeltildiğini bildirdiği, buna göre olayda idarenin kararına itirazın sözkonusu olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, aynı istekle 21/12/1989 tarihinde İdare Mahkemesine başvurmuştur.

Samsun İdare Mahkemesi; 9/1/1990 gününde, E.1989/1332, K.1990/4 sayı ile; 1587 Sayılı Nüfus Kanununun 46. maddesi ile Türk Kanununu Medenisinin 35., 36., 37. ve 38. maddelerinin nüfus kayıtlarındaki düzeltmelerin adliye hakiminin hükmüyle yapılmasını öngördüğünü belirterek görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacının, 19/2/1990 tarihli dilekçe ile, görevli yargı yerinin belirlenmesini istemesi üzerine, dava dosyaları İdare Mahkemesi Başkanlığının 20/3/1990 gün ve 127. sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine intikal etmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Muammer Turan'ın Başkanlığında, Hüseyin Örmeci, Kaya Öztekin, Erol Çırakman, Rüştü Altay, Abdullah Demir ve Osman Şimşek'in katılmaları ile yaptığı 2/4/1990 günlü toplantıda geçici raportör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ve Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in; ahvali şahsiye kayıtlarında yapılacak değişiklik ve düzeltmelerin Medeni Kanununun ve Nüfus Kanununun konu ile ilgili hükümleri çerçevesinde davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği şeklindeki sözlü ve yazılı açıklamaları alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

.../...

Dava, davacının (Yüksel) olan soyadının nüfus kütüğünde "Yasan" olarak değiştirilmiş olduğu ileri sürülerek nüfustaki bu değişikliğin düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinde nüfus müdürlüğünden getirtilen nüfus kayıt örneğinde sayfanın altında not olarak: "Hikmet'in Yüksel olan soyadı 11/3/1985 tarihli, nüfus kütüklerinin taranmasına ilişkin yönergenin hata ve eksiklerin giderilmesine dair 16. maddesinin (E) bendine göre, Yasan olarak değiştirildi." şeklinde bir açıklama konulduğu görülmektedir.

Bu yönerge: Nüfus aile kütüklerinde bilgi işlem ortamına (Veri Giriş Formuna) geçirilecek olan açık ve kapalı kayıtlar ile kapalı hanelerin tesbit edilip işaretlenmesini ve bu kayıtlardaki hata ve eksiklerin giderilmesini sağlamak amacıyla, nüfus kütüklerindeki kayıtların veri giriş formlarına geçirilmesi (kotalanması) aşamasından önce, kütükler üzerinde yapılacak işlemlere ilişkin esas ve usulleri kapsamak üzere İçişleri Bakanlığınca çıkarılmış bulunmaktadır.

X 17/2/1926 gün ve 743 Sayılı Türk Kanunu Medenisi 38. maddesinin; "Hakimin hükmü olmadıkça ahvali şahsiye sicilinin hiçbir kaydı tashih edilemez" hükmüne paralel olarak düzenlenen 5/5/1972 günlü ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 11. maddesinde: "Kesinleşen mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamı ve taşıdığı bilgileri değiştirecek ilave ve şerhler yapılamaz; ancak olayların aile kütüklerine işlenmesi sırasında nüfus memurlarının yaptıkları maddi hatalar, dayanağı belgelere uygun olarak düzeltilir. Ve baş memurla nüfus/ ^{memuru} tarafından onama şerhi verilerek imzalanır" denilmekte; aynı Kanunun 46. maddesinde de: "Yaş, ad, soyadı ve diğer kayıt düzeltme davaları ilgilinin oturduğu yer asliye hukuk mahkemesinde görülür ve karara bağlanır..." hükmü ile aynı maddenin 3. fıkrasında; "... mahkeme kararına karşı taraflar Yargıtay'a başvurabilirler, yaş, ad, soyadı ve kayıt düzeltilmesi hakkında mahkemede verilen kararlar kesinleştikten sonra ilgilinin aile kütüğüne geçirilir..." hükmü bulunmaktadır.

Konu Medeni Kanunla düzenlenen ahvali şahsiyeye ilişkin bulunmakta, yargı mercileri ile bağlantısı, açıklanan kanun hükümlerinde yer almaktadır. Maddelerde sözü edilen mahkemelerin adli yargı yeri olduğu 46. maddeden açıkça anlaşılmaktadır.

Bu hükümler nüfus kütüklerindeki ahvali şahsiye kayıtlarının düzeltilmesi anlamının ve taşıdığı bilgilerin değiştirilmesi, ilave ve şerh konulması hallerini kapsamaktadır. Bu kanunların konu ile ilgili hükümlerinin birlikte incelenmesinden ahvali şahsiyeye ilişkin konularla ilgili uyumsuzlukların adli yargı mercilerince çözümlenmesinin amaçlandığı sonucuna varılmaktadır.

Söz konusu yönerge, Bakanlığın kamu hizmetinin ifası nedeniyle aldığı bir karar, bir idari işlem niteliğinde bulunsa bile, nüfus idaresinde bu yönerge uygulaması, Medeni Kanun ve Nüfus Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılacağından, bu sırada meydana gelebilecek hatalarında aynı mevzuata göre düzeltileceği kuşkusuzdur.

Bu itibarla ahvali şahsiye kayıtlarını ilgilendiren konulara ilişkin olarak açılacak davaların adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden Vezirköprü Asliye Hukuk Mahkemesi görevsizlik kararının kaldırılması gerekir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Vezirköprü Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1/12/1989 gün ve 538/2679 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 2/4/1990 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

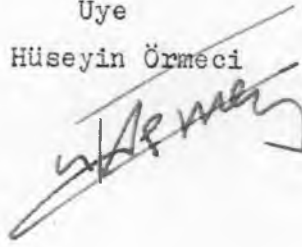
Başkan

Muammer Turan

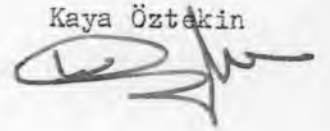
Üye

Hüseyin Örmeci

Üye

Kaya Öztakin

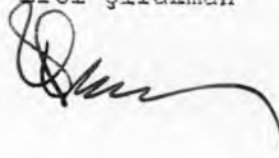

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

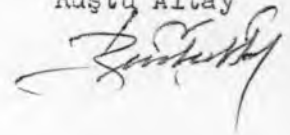
Üye

Erol Çirakman

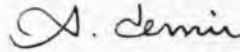
Üye

Rüştü Altay

Üye

Abdullah Demir

Üye

Osman Şimşek

